

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci **žalobce: N A S I A K O spol. s r.o.**, se sídlem Botanická 274, Karlovy Vary - Dalovice, zast. JUDr. Antonínem Šolcem, advokátem se sídlem Jugoslávská 14, Karlovy Vary, proti **žalovanému: Finanční úřad pro Karlovarský kraj**, se sídlem Západní 19, Karlovy Vary, ve věci žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 3. 10. 2012, č. j. 57 Af 26/2011 - 62,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 3. 10. 2012, č. j. 57 Af 26/2011 - 62, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora uvedeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba na ochranu proti nečinnosti žalovaného správního orgánu ve věci vydání rozhodnutí o žádosti o prominutí příslušenství daně podle ustanovení § 55a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění účinném k 31. 12. 2010 (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“). Nejvyšší správní soud pro úplnost upřesňuje, že původním žalovaným byl Finanční úřad v Karlových Varech, po nabytí účinnosti zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, tento subjekt zanikl (§ 19 odst. 1 uvedeného zákona) a jeho agendu převzal žalovaný v souladu s § 20 tohoto zákona.

Krajský soud žalobu dle ustanovení § 81 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl. Předmětem sporu bylo posouzení otázky, zda podání stěžovatele ze dne 23. 12. 2010 bylo či nebylo bezvadnou žádostí, na jejímž základě mělo být zahájeno řízení o prominutí příslušenství daní, ukončené vydáním rozhodnutí dle § 55a zákona o správě daní a poplatků. Sporné podání bylo učiněno za účinnosti zákona o správě daní a poplatků, přičemž dne 1. 1. 2011 nabyl účinnosti nový daňový řád [zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“)]. V souladu s ustanovením § 264 daňového řádu bylo v řízení o podání ze dne 23. 12. 2010 pokračováno dle daňového řádu a žádost byla posouzena podle podmínek obsažených v dosavadních právních předpisech.

Krajský soud dospěl k závěru, že žádost stěžovatele neobsahovala obecné náležitosti podání v daňové věci, neboť „co se navrhuje“ nebylo vyjádřeno dostatečně konkrétně. Žalovaný tak důvodně vyzval stěžovatele k upřesnění žádosti a doplnění konkrétních platebních výměrů a dalších údajů. Lhůtu 15 dnů stanovenou pro splnění této povinnosti považoval krajský soud za přiměřenou. Stěžovatel měl možnost využít institutu potvrzení o stavu jeho osobního účtu a požádat dle § 151 daňového řádu o vystavení příslušného potvrzení. Stěžovatel byl řádně poučen o právních důsledcích případného nevyhovění výzvě, včetně poučení o neúčinnosti podání při marném uplynutí lhůty. Stěžovateli byla výzva doručena dne 16. 1. 2011, reagoval na ni dva dny před uplynutím stanovené lhůty. V tomto podání požádal, aby mu byl poskytnut výpis z evidence daňových povinností s uvedením položek vzniklého příslušenství daní, aby mohl doplnit svoji žádost. Posledním dnem pro odstranění vad podání byl den 31. 1. 2011. Krajský soud zdůraznil, že před uplynutím lhůty nedošlo k odstranění vad podání, stěžovatel též nepožádal dle § 36 daňového řádu o prodloužení lhůty za tímto účelem. Z těchto důvodů se podání stalo neúčinným, tento důsledek nastal dle § 74 odst. 3 daňového řádu ex lege. Na tomto závěru dle krajského soudu nemůže nic změnit ani okolnost, že podle obsahu byla odpověď žalobce na výzvu ze dne 29. 1. 2011 také žádostí o vystavení potvrzení o stavu jeho osobního účtu ve smyslu § 151 daňového řádu.

Ve včas podané kasační stížnosti stěžovatel namítá nesprávné právní posouzení, tj. důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel odkázal na obsah žádosti ze dne 23. 12. 2010 o prominutí příslušenství daní, které mu byly vyměřeny za posledních šest let. Žádost byla zpracována zcela shodně jako u dalších daňových subjektů, zvláště po doplnění žádosti ze dne 29. 1. 2011 měl finanční úřad veškeré podmínky pro rozhodnutí. Svá tvrzení stěžovatel dokládá v příloze kopiemi rozhodnutí, kterými finanční úřady rozhodovaly o obdobných žádostech i bez jejich doplnění, a to kladným způsobem.

Správní orgán nesmí vyžadovat údaje, které má k dispozici, byť i jen nepřímo, ale zvláště takové, které jsou plně v jeho dispozici. Žalovaný požadoval po stěžovateli předložení položkové konkretizace jednotlivých příslušenství daně, což nebylo v reálných možnostech stěžovatele, a správní orgán tímto překročil základní zásady postupu správních orgánů, konkrétně § 2 zákona o správě daní a poplatků. Stěžovatel namítá, že jím podaná žádost byla zcela v souladu s § 21 zákona o správě daní a poplatků, neboť obsah tohoto podání byl zcela zřejmý, zřetelný, srozumitelný a konkrétní, což potvrzuje i skutečnost, že ostatní správci daně o obdobně formulovaných žádostech běžně rozhodovali.

Finanční úřad má dle zákona povinnost vést přesnou evidenci a předložit vyčíslení všech položek na daňovém účtu daňového subjektu, tedy i příslušenství vznikajícího ze zákona. Postup správce daně, který požadoval předložení přesných položek příslušenství daně, včetně uvedení čísel jednacích, je přepjatým formalismem, zvláště s ohledem na skutečnost, že stěžovateli tyto položky nebyly závazně sděleny, nemohl tedy čísla jednacích znát. Stěžovatel na postup správce daně reagoval přiměřeně, požadoval sdělení a vyčíslení evidence daňových účtů, aby mohl tyto údaje předložit jako požadovanou konkretizaci své žádosti. Žalovaný však na tuto žádost reagoval velmi opožděně a předem žádost stěžovatele o prominutí příslušenství daní zamítl.

Odůvodnění závěrů krajského soudu, dle kterého žádost stěžovatele ze dne 23. 12. 2010 nesplňovala obecné náležitosti podání v daňové věci, neboť nebyl dostatečně konkrétně vyjádřen předmět žádosti („co se navrhuje“), nemá oporu v samotné žádosti. Žádáno bylo prominutí příslušenství daní, které byly stěžovateli vyměřeny za posledních šest let. Žalovaný vedl podle § 62 zákona o správě daní a poplatků evidenci všech daňových a platebních povinností stěžovatele, jejich úhrad nebo zániků, z toho vyplývajících daňových přeplatků a nedoplatků. Muselo mu proto být dobře známo, jaké příslušenství daně vzniklo u daní vyměřených za posledních šest let. Podání stěžovatele tedy nemohlo mít vady, pro které nebylo způsobilé

pokračování

k projednání, neboť žalovanému bylo známo, jaké příslušenství daně za posledních šest let vzniklo. Nebyl proto oprávněn vydat výzvu podle § 74 daňového řádu. Stěžovatel tudíž neměl povinnost upřesnit svou žádost o skutečnosti, které byly žalovanému známy z vlastní úřední evidence. Z tohoto důvodu stěžovatel shledává napadený rozsudek krajského soudu nezákonným a navrhuje jeho zrušení a přiznání náhrady nákladů řízení.

Ke kasační stížnosti stěžovatel připojil mimo jiného i kopie žádostí o prominutí příslušenství daní jiných daňových subjektů. Jedna z přiložených žádostí byla podána dne 23. 10. 2010 u Finančního úřadu v Sokolově. Předmětem této žádosti je žádost o prominutí příslušenství daní dle § 55a zákona o správě daní a poplatků vyměřených u všech daní za posledních šest let. Dne 16. 12. 2011 bylo vydáno uvedeným správcem daně o žádosti rozhodnutí, kterým bylo žadateli prominuto penále za prodlení úhrady daně silniční splatné v roce 2005, 2006 a 2008. Obdobně stručně je formulována i druhá přiložená žádost ze dne 8. 7. 2011 (prominutí příslušenství daně u všech daní vyměřených za posledních šest let). Také této žádosti Finanční úřad v Sokolově bez dalšího částečně vyhověl. Dále jsou ke kasační stížnosti přiložena rozhodnutí o prominutí příslušenství daně Finančního úřadu pro Prahu 4 a Ministerstva financí.

Z přiložených rozhodnutí o namátkou vybraných žádostích různých daňových subjektů stěžovatel dovozuje, že finanční úřady o podobných žádostech běžně rozhodují, podání bylo dostatečně srozumitelné a zřetelné a nebylo možno jej odmítnout.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Předmětem sporu je pouze otázka, zda žádost stěžovatele ze dne 23. 12. 2010 byla dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí o prominutí příslušenství daní, resp. zda žalovaný byl či nebyl povinen o této žádosti meritorně rozhodnout.

Stěžovatel ve své žádosti o prominutí příslušenství daní uvedl, že žádá o prominutí všech příslušenství u všech daní vyměřených za posledních šest let. Nebylo tedy sporu, v jakém rozsahu stěžovatel o prominutí žádal. Otázkou je, zda z takto formulované žádosti bylo možno dovodit, o jaká konkrétní příslušenství daní se jedná. Správce daně vyzval stěžovatele k doplnění označení konkrétních platebních výměrů na úroky z prodlení a na penále úhrad daňových povinností včetně doplnění předepsaných úroků a specifikace, za jaká zdaňovací období byly předepsány a o jaký druh příjmů se jedná.

Stěžovatel namítal, že tyto údaje měl správce daně k dispozici, neboť je to právě správce daně, který dle zákona evidenci daní vede. Ani krajský soud neměl pochybnosti o tom, že správce daně těmito údaji disponoval, neboť ve svém rozsudku uvedl, že stěžovatel měl ke splnění takto uložené povinnosti využít institutu potvrzení o stavu jeho osobního účtu a o toto potvrzení požádat dle § 151 daňového řádu.

Zásadní otázkou tedy je, zda správce daně mohl mít opodstatněné pochybnosti o obsahu žádosti stěžovatele ve smyslu jakých daní, resp. příslušenství se žádost týká. Dle názoru Nejvyššího správního soudu by žalovaný mohl mít pochybnosti bránící věcnému projednání žádosti bez dalšího upřesnění v případě, pokud by ze žádosti nebylo zřejmé, zda stěžovatel žádá prominutí všech příslušenství, ale například pouze některých, případně, pokud by o prominutí žádal pouze v určité části a nebylo zřejmé, v jaké.

Vzhledem k jednoznačné formulaci, dle které žádal o prominutí veškerých příslušenství u všech daní, nemohl vzniknout spor o rozsah, ale pouze o konkretizaci těchto povinností výčtem všech dlužných příslušenství a specifikací konkrétních platebních výměrů. Tyto údaje, tj. přesné určení daňových povinností, včetně příslušenství a jiných skutečností, měl však k dispozici sám žalovaný jakožto správce daně.

Správce daně vede dle § 149 daňového řádu evidenci daní, jejímž předmětem je zaznamenávání vzniku, stanovení, splnění, popřípadě jiného zániku daňových povinností, z toho vyplývajících přeplatků, nedoplatků a případných převodů, tyto údaje jsou evidovány na osobních daňových účtech. Osobní daňový účet je veden pro jednotlivé daňové subjekty odděleně za každý druh daně. Z údajů evidence daní správce daně na žádost daňového subjektu vystaví potvrzení o stavu jeho osobního daňového účtu (§ 151 odst. 1 daňového řádu). Z uvedeného je zřejmé, že žalovaný požadoval výzvou k odstranění vad podání po stěžovateli poskytnutí údajů, které mohl stěžovatel spolehlivě získat pouze z jím vedené evidence. Podle této úvahy by tedy žádost byla považována za způsobilou k věcnému projednání teprve poté, kdy by si stěžovatel zažádal o požadované údaje správce daně a poté, co by tento správce daně stěžovateli vyhověl a současně by tyto stále shodné údaje zase získal od stěžovatele zpět.

Účelem výzvy dle § 74 odst. 1 daňového řádu je odstranit vady podání, pro které podání není možné projednat. V souzené věci sám správce daně označil za chybějící údaje, které požadoval doplnit, výhradně skutečnosti zaznamenané v jím vedené evidenci daní. Pokud daňový subjekt neuvede v podání údaje, které má sám správce daně k dispozici, potom pouze absence těchto údajů bez dalšího nezpůsobuje vady podání ve smyslu § 74 odst. 1 daňového řádu, které by znemožňovaly jeho projednání. Postup žalovaného spočívající ve vydání výzvy k doplnění údajů, které si musel stěžovatel vyžádat zpětně z jím vedené evidence, byl v rozporu se základní zásadou daňového řízení zakotvenou v § 5 odst. 3 daňového řádu, dle které správce daně šetří práva a právem chráněné zájmy daňových subjektů a používá při vyžadování plnění jejich povinností jen takové prostředky, které je nejméně zatěžují a ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že krajský soud v napadeném rozsudku nesprávně posoudil otázku zákonnosti postupu žalovaného při vyhodnocení žádosti stěžovatele ze dne 23. 12. 2010. Kasační stížnost stěžovatele byla proto shledána důvodnou, rozsudek krajského soudu byl dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. V tomto dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení ve věci kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2013

JUDr. Radan Malík
předseda senátu